

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД

**“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності

МАТЕРІАЛИ

**VII Міжнародної наукової конференції студентів, молодих вчених та
науковців
«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ФІЛОСОФСЬКОГО
ПІЗНАННЯ»**

(Одеса, 23-24 травня 2024 року)

Одеса -2024

УДК: 1:403:316.6 (08)

Методологія та технологія сучасного філософського пізнання. Матеріали VII Міжнародної конференції студентів, молодих вчених та науковців (Одеса, 23-24 травня 2024 р.) 181 с.

Рецензенти:

Голубович Інна Володимирівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Одеського національного університету імені І. І. Мечнікова

Орленко Ірина Миколаївна - доктор філософії, завідувачка Одеського обласного ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти КЗВО «Одеська академія безперервної освіти» Одеської обласної ради.

Збірник матеріалів VII Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Методологія та технологія сучасного філософського пізнання» вміщує матеріали, які досліджують методологію сучасного пізнання; аналізують Голодомор-Геноцид-Холокост: проблема пізнання моральних складових розвитку XXI століття; показують трансформаційні процеси в сучасному суспільстві; розкривають сучасні підходи до вивчення цінностей та ціннісних орієнтацій; розглядають філософсько-освітні парадигми сучасного суспільства та філософію синергетики. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 17 від 27 червня 2024 р.)

1. Oxford English Dictionary [Text]. Vol. 1–12, reprinted. Oxford University Press, Oxford, 1961. Vol. 11. 1462 p.
2. Oxford English Dictionary [Text]. Vol. 1–12, reprinted. Oxford University Press, Oxford, 1961. Vol. 7. 1216 p.
3. Oxford Dictionary of English [Text]. 2nd ed. Ed. by Catherine Soares, Angus Stevenson. Oxford University Press, Oxford, 2003. 2088 p.

Барков Степан Федорович, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ОНП Філософія, кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського, м. Одеса, Україна.

Науковий керівник, **Поплавська Тетяна Миколаївна**, кандидат філософських наук, доцент кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського, м. Одеса, Україна.

СТАЛИЙ РОЗВИТОК СУСПІЛЬСТВА ТА РЕВОЛЮЦІЯ ЦІННОСТЕЙ

З моменту свого заснування концепція сталого розвитку постійно перебувала «між молотом і ковадлом». З одного боку, вона піддається критиці економістами за використання поняття «межі зростання», з іншого - екологами за визнання необхідності економічного зростання. Дійсно, існує певна невизначеність у концептуальному змісті сталого розвитку, що пов'язана з недостатнім з'ясуванням аксіологічних передумов, які визначають саму постановку проблеми сталого розвитку. На нашу думку, недоліком концепції сталого розвитку (в тому вигляді, в якому вона представлена в офіційних політичних документах ООН) є те, що вона розуміє проблему сталого розвитку як технічну проблему, тобто як проблему вибору відповідних засобів реалізації цих цілей. І в Доповіді Брундтланда, і в Порядку денному на ХХІ століття пропонується розглядати сталий розвиток як спосіб поєднання економічного зростання і здоров'я навколишнього середовища, який, з одного боку, зберігає довгостроковий потенціал для задоволення потреб людей (нинішніх і майбутніх поколінь), з іншого боку, визнає екологічні обмеження. На наш погляд, запит на сталий розвиток – це набагато більше, ніж просто спроба знайти компроміс між стійкістю екосистеми та економічним зростанням: це революція в людських цінностях та суспільних цілях.

Пануюча система цінностей, заснована на філософії економічного матеріалізму, виправдовує розвиток безперервної спіралі зростання споживання: вважається, що обмеження споживання може негативно позначитися на економічному зростанні. У зв'язку з цим слід зазначити, що економічний матеріалізм (як філософія капіталістичного ринку) керується спрощеним

уявленням про людину як про «гомо-економіку», яка завжди і в усьому переслідує матеріальні інтереси і власну вигоду, прагне до максимізації прибутку. Дефект цієї ринкової ідеології полягає в тому, що вона легітимізує жадібність - найнижчий тваринний інстинкт людини. Саме людська жадібність лежить в основі ринкового капіталізму.

На противагу цій утилітаристській та монетаристській ідеології ринкового капіталізму філософія сталого розвитку наголошує на соціальній справедливості та гуманістичній солідарності. По суті, ми маємо справу з двома суперечливими ціннісними парадигмами - домінуючою в даний час і новою, яка фактично тільки зароджується.

Серед політиків та економістів поширена думка, що головною ідеєю сталого розвитку є вимога охорони природи. З цим не можна погодитися. Досвід західних країн показує, що боротьба із забрудненням навколишнього середовища абсолютно недостатня для виживання людства. Вона лише відсуває в часі і просторі наслідки «брудного» виробництва. Забруднення природи є наслідком природоспоживаючої стратегії людства.

Суть сучасної «проблеми сталого розвитку» полягає в тому, що спосіб життя, породжений промисловою революцією, зручний з точки зору матеріального комфорту, але не відповідає світовій шкалі цінностей.

Система цінностей сталого розвитку заохочує обмеження свободи споживання з урахуванням екологічних вимог. При цьому стверджується ідея про необхідність задоволення базових потреб більшості населення планети (шляхом обмеження задоволення примхливих бажань багатой меншості).

Це нові вимоги до промислової продукції: менша витрата матеріалів та енергії, більша екологічна безпека, надійність в експлуатації, можливість більш тривалого використання, відновлення, безпечної утилізації. Це економіка, орієнтована не на кількісні показники, а на якість життя.

Сталий розвиток людства можливий лише за умови формування розумних потреб людини. Розумна система потреб - це та, в якій матеріальні і духовні потреби врівноважуються відповідно до екологічного імперативу. Оптимізація потреб людини передбачає «перенаправлення» вектора суспільного розвитку на розгортання сутнісних сил людини, її творчого потенціалу. Саме розвиток здібностей людини пов'язано з духовним піднесенням її потреб. Тільки нерозвинена людина одержима пристрастю до матеріального збагачення («комплекс неповноцінності»).

Концепція сталого розвитку ґрунтується на визнанні необхідності повного задоволення природних потреб усіх людей та обмеження статусу та престижу споживання. Односторонній гіпертрофований інтерес до матеріальних цінностей робить їх «одновимірними істотами», нездатними адекватно реагувати на «виклик» навколишнього середовища, осягати різноманіття життєвих можливостей. Головне питання сталого розвитку полягає в тому, як відродити

духовну цінність природи, як налагодити розумний спосіб життя для людей. Реалізація цього завдання неможлива без духовного піднесення потреб людини.

Філософський спосіб мислення не може зупинитися на констатації такого стану речей, а повинен проникнути в глибину пізнання того, що спричинило виникнення такого стану речей, які цінності та орієнтації лежать в основі. З точки зору філософії соціальне розшарування стало можливим, зокрема, тому, що всі суспільні відносини будуються на особистих інтересах людей. У людині є всі начала і всі кінці, говорили стародавні мудреці. Буддизм вчить, що всі соціальні лиха є виключно результатом людського егоїзму.

Тепер ми пожинаємо плоди матеріалізму, насінням якого наші предки засіяли світ. Технократична освіта насильно вирвала з людського серця будь-яке прагнення до вищого, духовного життя. Тим часом, згідно з позачасовою мудрістю, в людині є божественне начало, тотожне за своєю природою з «Я» Всесвіту. У кожній людині є дримаюче «вище Я», яке можна пробудити. Але звільнити її від сну можна лише завдяки духовному знанню.

Білоусова Кіра Олексіївна, здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ОНП Філософія, кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського, м. Одеса, Україна.

ФІЛОСОФСЬКЕ ОСМИСЛЕННЯ ЕМОЦІЙ ЛЮДИНИ

Тема почуттів та емоцій люди є невід'ємними елементами буття кожної людини, саме тому, що жоден аспект психічного життя не є більш важливим для якості та сенсу людського існування, ніж емоції. Почуття та емоції мають різну природу та генезу виникнення. Почуття мають форму вираженої об'єктивної прив'язки, адже природа їх виникнення безпосередньо пов'язана з участю іншої людини. Емоції, власне не прив'язані до суб'єкта, а безпосередньо виникають по відношенні до певної ситуації.

У психології термін «емоції» означає переживання людиною її ставлення до навколишнього світу і самої себе, тобто емоції – особлива форма відображення дійсності¹. Американський психолог К.Е. Ізард пропонує таке визначення поняття «емоція»: це щось, що відчувається як почуття, яке мотивує, організовує і направляє сприйняття, мислення та дії.

Емоції завжди відігравали певну роль у філософії, навіть якщо філософи у своїх працях не приділяли уваги теоретичному осмисленню емоцій та емоційної навантаженості кожної людини. Так, оскільки філософію так часто описували як перш за все дисципліну розуму, емоціями часто нехтували або акцентували увагу на їх примітивності, та ірраціональності. Сократ дорікав своєму учневі Критону,

---

¹ Izard E.C. The Psychology of Emotions, Springer Science & Business Media, 1991. 452 p.

РОЛЬ ЖІНКИ В СУСПІЛЬСТВІ: ФІЛОСОФСЬКО-РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ	
Семко Яна Сергіївна	85
ПРИРОДА МИСТЕЦТВА У КОМУНІКАТИВНОМУ ПРОСТОРИ	
Стовпець Сергій Васильович	89
ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНТЕРНЕТУ РЕЧЕЙ	
Федорова Інна Валеріївна, Поплавська Тетяна Миколаївна	92
ІДЕАЛ УСПІШНОЇ ЛЮДИНИ В СУЧАСНІЙ МАСОВІЙ СВІДОМОСТІ	
Усатюк Ігор Миколайович	94
ЕКОНОМІЧНІ ПРАВА ТА СВОДОДИ ЛЮДИНИ	
Чумак Єгор Олександрович, Вraith Галина Яківна	95
КРИТИЧНИЙ АНАЛІЗ МАРКСИЗМУ ТА ДІАЛЕКТИЧНОГО МАТЕРІАЛІЗМУ	
Шакун Євген Дмитрович	99
ФЕНОМЕН БЕЗПЕКИ: СВІТОГЛЯДНО-ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ	
СЕКЦІЯ 4. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ЦІННОСТЕЙ ТА ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ	
Yevgen Borinshtein, David Schwartz, Daniel Hasidim Or Chalon	102
IMPACT OF TOLERANCE ON CONFLICT RESOLUTION	
Барков Степан Федорович, Поплавська Тетяна Миколаївна	104
СТАЛІЙ РОЗВИТОК СУСПІЛЬСТВА ТА РЕВОЛЮЦІЯ ЦІННОСТЕЙ	
Білоусова Кіра Олексіївна	106
ФІЛОСОФСЬКЕ ОСМИСЛЕННЯ ЕМОЦІЙ ЛЮДИНИ	
Йорж Руслан Анатолійович	109
ДУХОВНІ ТА МАТЕРІАЛЬНІ ЦІННОСТІ В РАКУРСІ ПЕРСПЕКТИВ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	
Дуков Олександр Володимирович, Поплавська Тетяна Миколаївна	110
ФОРМУВАННЯ ГАРМОНІЙНИХ ВЗАЄМОДІЙ ЛЮДИНИ І ПРИРОДИ ЯК ПРОЦЕС СТАНОВЛЕННЯ АНТРОПОГЕННОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ	
Козленко Павло Юхимович	112
МОРАЛЬНІСТЬ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	
Остаточна Вікторія, Ладонько Людмила	116
ВПЛИВ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ НА УСПІХ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
Окорокова Віра Вікторівна	118